

حفظ میراث شهدای دفاع مقدس

یکی از مکان‌هایی که در ساختمان ابتدایی به چشم می‌خورد کتابخانه‌ای بزرگ با میز و صندلی‌های سبز است. کتابخانه‌ای تخصصی ویژه عموم مردم. در این کتابخانه علاوه بر کتاب‌های تخصصی حوزه دفاع مقدس و خاطرات شهدا، بیش از ۵ هزار نسخه دیجیتال در حوزه معرفی شهدا و عملیات‌ها وجود دارد. این ساختمان مرکزی برای انجام کارهای مطالعاتی و تدوین دانشنامه دفاع مقدس استان خراسان رضوی خواهد بود. در این مرکز قرار است با ارائه اسناد جلوداع‌های دروغین در حوزه دفاع مقدس گرفته شود و با ارائه اسناد و حقایق جنگ، میراث شهیدان ۸ سال دفاع مقدس استان خراسان رضوی حفظ شود. کتابخانه متعلق به مردم است همه می‌توانند از آن استفاده کنند. سازمان کتابخانه‌های می‌تواند پای کار بیاید و همراه ما باشد.

سالن همایش‌ها یا همان آمفی تئاتر با ظرفیت ۵۵۰ صندلی یکی دیگر از پتانسیل‌های این مجموعه است. این سالن علاوه بر برگزاری همایش‌ها مکانی برای نمایش فیلم‌های مرتبط با دفاع مقدس است که به بهره‌برداری رسیده است.

باغ موزه با کاربری عمومی

در آینده‌ای نه چندان دور در ورودی این باغ موزه مزار شهیدی گمنام را در مقابل خود خواهید دید که امتدادش مزار شهدای گمنام جبل النور است. داوری با اشاره به این موضوع ادامه می‌دهد: «این مجموعه هم جزوی از بوستان کوهسنگی است، قرار نیست شهروندان چیزی متفاوت در اینجا احساس کنند، بنامداریم با محوطه‌سازی، حصار یا چیز دیگری تفاوتی بین باغ موزه و بوستان ایجاد کنیم. مردم که وارد می‌شوند پس از زیارت شهید گمنام به ادوات جنگی که روی سسکوها قرار گرفته می‌رسند و آن‌ها را در مقابل خود می‌بینند. آن‌ها می‌توانند ادوات را لمس کرده و به‌طور نمادین از آن استفاده کنند و عکس بگیرند. البته این راهم بگویم اینجا شبیه منطقه نظامی نمی‌شود. یک هواپیما، یک توپ و یک نفر بر کافیس است. از وسایلی استفاده می‌کنیم که در دوران ۸ سال دفاع مقدس استفاده می‌شده است تا گویای همان روزها باشد. درست مانند قایق‌های عاشورایی که در دریاچه گذاشته ایم. قایق‌هایی که روزگاری در جنوب در مقابل آمریکایی‌ها بوده‌اند. ما به دنبال نمایش واقعیت‌ها هستیم. برای طراحی از شهرداری همفکری می‌گیریم و فقط زمانی که ادوات اداری را می‌بینند می‌فهمند و ادوات باغ شده‌اند. حتی سربازهایی که در اینجا هستند هم لباس نظامی بر تن نخواهند داشت.»

او با اشاره به مرکز فرهنگی در این باغ موزه بیان می‌کند: مساحت نهایی این مرکز فرهنگی، ۱۹ هزار و ۳۳۶ متر مربع است که با احداث طرح‌های یاد شده، حدود ۷ هزار متر مربع آن تکمیل می‌شود. تدوین ساخت و سازها نیازمند تأمین اعتبار هزار میلیارد ریالی است و البته این مهم را باید مد نظر داشت که ساختمان اصلی موزه با ۶ هزار متر مربع هنوز در مرحله ایجاد فونداسیون است.

سپس بازدید میدانی به مدت ۱۶۰ ساعت از خوزستان برایشان گذاشته می‌شود. در پایان ارزیابی انجام شده و افرادی که بیشترین امتیاز را دریافت کرده باشند برایشان کارت روایتگری کشوری صادر می‌شود. این افراد می‌توانند در استان و کاروان‌های راهیان نور به روایتگری بپردازند. البته اگر اداره‌ها، سازمان‌ها، مدرسه‌ها و مساجد برنامه داشته باشند روایان ما برای مراسمشان اعزام می‌شوند.

کتاب‌های مرجع روایان

وارد که شدیم تصورمان بر این بود تمام فضا به همان سالن ابتدایی و میز وسط سالن اختصاص دارد، اما در سمت راستمان ورودی‌ای بود که به بخش محتواسازی و جمع‌آوری خاطرات متصل می‌شد. در واقع مکان ثبت و ضبط خاطرات رزمندگان و تولید محتوا برای روایان بود. آرانیان می‌گوید: برای اینکه انسجامی بین روایت‌ها وجود داشته باشد ۳ جلد کتاب کار راوی وجود دارد که مسیرهای سه‌گانه را توضیح داده است. همچنین ۳ جلد کتاب از زنده‌یاد تیموری است که نگاهی اجمالی به دفاع مقدس دارد. این کتاب‌ها برای ماجزو کتاب‌های مرجع محسوب می‌شود. در این کتاب‌ها خاطره بیش از ۵۰ شهید جمع‌آوری شده است. کتاب‌های بیان شده هم درس داده می‌شوند و هم در پایان دوره به روایان اهدا می‌شود.

تألیف کتاب خاطرات روایان

فضای کوچکی است با کارهای بزرگ، کارهایی که می‌تواند تحولی عظیم در نسل امروزی ایجاد کند. از کارهای دیگری که روایان فتح‌رضوی انجام داده‌اند ایجاد کتابخانه تخصصی با بیش از ۳ هزار جلد کتاب در حوزه دفاع مقدس، ایثار و شهادت است. آرانیان در این زمینه برایمان توضیح می‌دهد: علاوه بر این کتاب‌ها که در اختیار روایان است بیش از هزار ۸۰۰ مقاله هم که در حوزه ایثار و شهادت نوشته شده توسط این مجموعه جمع‌آوری و به صورت نرم‌افزار در اختیار روایان قرار گرفته است. آرانیان ادامه می‌دهد: ما قصد داریم کتابی را با عنوان (من چگونه روایت می‌کنم) که در باره خاطره‌های روایان از سال ۱۳۸۴ تا کنون است تا بهمن امسال رونمایی کنیم.

موزه آثار و اسناد مکتوب دفاع مقدس

مرکز فرهنگی و باغ موزه دفاع مقدس با ۱۳/۵ هکتار فضا واقع در بوستان کوهسنگی، یکی از بزرگ‌ترین پتانسیل‌های شهرستان در زنده‌نگه‌داشتن یاد و خاطره شهداست. فضایی که قرار است ادوات جنگی و یادگاری‌های شهدا را به نمایش بگذارد. وارد باغ موزه که می‌شویم، در حال ساخت و ساز هستیم، مدیران شهر تمام تلاششان را می‌کنند تا کار هر چه زودتر به سرانجام برسد و این مرکز فرهنگی و باغ موزه دفاع مقدس به بهره‌برداری برسد. وارد اتاق علی دآوری مسئول امور مهندسی و شهدای گمنام در اداره کل حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس استان خراسان رضوی می‌شویم. از او می‌خواهیم از پتانسیل‌های این فضا بیشتر برایمان بگوید: «این مجموعه ابتدا با نام باغ موزه دفاع مقدس با همراهی شهرداران مشهد در فروردین ۱۳۹۶ فعالیتش را آغاز کرد که نتیجه این اقدامات افتتاح ساختمان مرکز اسناد و کتابخانه تخصصی دفاع مقدس در این مرکز بوده است. پس از گذشت مدتی نام مرکز فرهنگی و باغ موزه دفاع مقدس را به خود گرفت. در این مجموعه قرار است رویدادهای دفاع مقدس به نسل‌های آینده انتقال داده شود.»

داوری با اشاره به اینکه هدف از ایجاد مرکز فرهنگی و موزه دفاع مقدس تدابیر مقام معظم رهبری است می‌گوید: «در این مکان آثار و اسناد مکتوب دفاع مقدس و آثار به‌جامانده از شهدا به نمایش گذاشته می‌شود. این باغ موزه یک طرح کلان بین‌بخشی است و ارگان‌های مختلف برای تحقق آن کمک می‌کنند.»

پذیرای زائر و مجاور هستیم

برخلاف مجتمع آیه‌ها که مخاطبش جوان و نوجوان است، این مرکز فرهنگی و باغ موزه دفاع مقدس در نقطه کانونی جانیابی شده که محل دسترسی به آن برای زائران و مجاوران بارگاه منور رضوی بسیار آسان است.

این مرکز به عنوان میراث ماندگار دفاع مقدس و جبهه مقاومت، ایستادگی و فداکاری رزمندگان اسلام را در طول دفاع مقدس برای نسل‌های بعد به یادگار خواهد گذاشت تا آن‌ها بدانند مردم همیشه در صحنه در چه شرایطی از کشور دفاع کرده‌اند.

دشمن ندهند، رزمندگان ما چه رشادت‌هایی انجام داده‌اند؟ عده‌ای از همین رزمندگان که چنین دغدغه‌ای داشتند در انجمن روایان فتح رضوی دور هم جمع شدند تا بازگوکننده آن روزهای پراز غرور و افتخار باشند. روزهایی که اگر آن‌ها صحبتی از آن نکنند و خاطره‌ای نگویند از یادها خواهد رفت. آن‌ها شده‌اند زبان دوستان شهیدشان تا از شب‌ها و روزهای عملیات بگویند. از هورا عظیم، شلمچه، جزیره مجنون و... تا حقی را که بر گردنشان است ادا کنند. سری به دفتر روایتگران فتح‌رضوی می‌زنیم، همان‌هایی که زبان گویای سال‌های جنگ شده‌اند. دفترشان در خیابان امام رضا^(ع) واقع در مسجد ایزدی است. عباس آرانیان، مدیر عامل انجمن روایان فتح‌رضوی، است و می‌گوید: انجمن روایان فتح‌رضوی از سال ۱۳۸۴ با تدبیر زنده‌یاد حاج عباس تیموری از فرماندهان دوران ۸ سال دفاع مقدس پایه‌گذاری شده است. در سال ۱۳۹۰ با کمک بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس ابتدا با هدف روایتگری در کاروان‌های راهیان نور تشکیل شد. سپس در ادامه کار ثبت و ضبط خاطره‌های رزمندگان، کارآموزش و توانمندسازی روایان علاقه‌مندی‌ها به فعالیت این مجموعه اضافه شده است.

او ادامه می‌دهد: روایانی که برای این مجموعه به روایتگری می‌پردازند از رزمندگان و پیش‌کسوتان دفاع مقدس هستند. البته پس از مدتی، ماهر فرد علاقه‌مند به روایتگری را هم آموزش می‌دهیم کم‌اینکه در بین روایان، دانشجو، طلبه و حتی دانش‌آموز هم داریم. تاکنون بیش از ۷۵۰ نفر در استان خراسان رضوی دوره‌ها را پشت سر گذاشته‌اند و اطلاعات آن‌ها به عنوان راوی ثبت شده است. از میان آن‌ها ۲۵۰ نفر که فن بیان قوی‌تری دارند به طور مستمر با این مجموعه در ارتباط هستند. نمی‌خواهیم ارتباط با این روایان قطع شود به همین دلیل حدود ۵۰۰ روای دیگر به کار جمع‌آوری اطلاعات، خاطره‌ها و معرفی شهدای می‌پردازند. حدود ۱۰ درصد روایان مادر حال حاضر از نسل جوان و مابقی پیش‌کسوتان هستند. در چشم‌انداز ۲۵ ساله قصد داریم بیشتر روایانمان از نسل جوان باشند، زیرا روایان پیش‌کسوت توان محدودی برای روایتگری دارند. آرانیان ادامه می‌دهد: در استان رضوی به ویژه مشهد ۲۸ گروه روای داریم که در این روزهای کرونایی با رعایت دستورالعمل‌های بهداشتی دوره‌هایی را برای خود برگزار می‌کنند. ۱۷ گروه در شهرستان‌ها و ۱۱ گروه در مشهد هستند. از ۱۱ گروه مشهد ۱۰ گروه مردان و یک گروه بانوان داریم. این روایان در بین خود شهید معرفی می‌کنند، تدوین خاطره‌ها را دارند و آموزش می‌دهند و آموزش می‌بینند.

گذراندن آموزش‌های تخصصی برای روای شدن

آن‌هایی که دوست دارند راوی شوند، به‌طور حتم علاقه‌مند هستند مسیرش را بدانند و هر چه زودتر اقدام کنند. در این زمینه آرانیان توضیح می‌دهد: «علاقه‌مندان برای اینکه بتوانند راوی شوند باید ۴ دوره را که شامل دوره مقدماتی، یک دوره تکمیلی و یک دوره تخصصی است بگذرانند.»

سهم جوانان

تمام تلاش سازمان‌ها و نهادها این است تا فرهنگ ایثار و شهادت زنده بماند. مدیران مرکز فرهنگی و باغ موزه دفاع مقدس نیز همین هدف را دنبال می‌کنند. آن‌طور که دآوری می‌گوید: تلاش تمام مجموعه این است تا از امکانات مدرن مانند فضای مجازی و سینماهای چند بعدی برای جذب جوانان استفاده کنند. او می‌خندد و می‌گوید: «اینکه می‌گویم سینماهای چند بعدی دلیلش این است تکنولوژی همیشه در حال تغییر است و با بروز این تغییرات نمی‌دانیم در زمان افتتاح، سینمای ۵ بعدی باشد یا ۷ بعدی و یا بیشتر، اما هدفمان این است که جوان و نوجوان با حضور در این سینما خودش را در میدان نبرد تصور کند و آن فضا را احساس کند.»

وی درباره تخریب زمین‌های ورزشی باغ موزه نیز یادآور می‌شود: ما به دنبال این هستیم فضایی مناسب برای مردم شهرستان ایجاد کنیم. همان‌طور که گفتیم دلیل وجود این مرکز در بوستان کوهسنگی همین است. برای باغ موزه طراحی‌ای داشتیم که با برخی فضاها یکسری مغایرت‌ها وجود داشت. برای رفع آن مغایرت مجبور شدیم زمین چمن را جابه‌جا کنیم. (ایجاد محور شهدا) دیگر زمین‌های ورزشی به قوت خودش برای استفاده مردم باقی خواهد ماند و شهرداری می‌تواند در قسمت دیگری از این فضا، زمین چمن را برپا کند.